

Икономическият и социален съвет прие три акта, с които отправя препоръки по ключови въпроси за развитието на здравеопазването, земеделието и индустрията в България.

Членовете на Съвета одобриха становищата „Въвеждане на пациентската навигация като част от интегриран модел на здравна и социална подкрепа за пациенти с онкологични заболявания“ и „Реиндустриализация на България – предизвикателства и възможности“, както и анализа „Водната сигурност в земеделието – стратегически приоритет в условията на климатични промени“.

В трите документа ИСС формулира конкретни препоръки за подобряване на координацията в грижата за онкологично болните, за гарантиране на водната сигурност и устойчивото развитие на земеделието в условията на климатичните промени, както и за възстановяване на конкурентоспособността на българската индустрия чрез дългосрочни политики и стратегически инвестиции.

По-бърза диагноза и лечение за пациентите с онкологични заболявания:

ИСС предлага въвеждане на пациентски навигатори

Становище на ИСС за пациентската навигация предлага изграждането на национална система от пациентски навигатори, които да подпомагат хората с рак да преминават по-лесно през диагностиката, лечението, проследяването и социалната адаптация. Именно липсата на координация между тези отделни етапи води до забавяне на диагнозата, отлагане на лечението, прекъсване на проследяването и неравен достъп до здравни услуги.

Нова държавно финансирана функция и законова регламентация на пациентската навигация за пациентите с онкологични заболявания са сред ключовите препоръки на ИСС в приетото **становище „Въвеждане на пациентската навигация като част от интегриран модел на здравна и социална подкрепа за пациенти с онкологични заболявания“.**

Пациентската навигация може да бъде уредена на подзаконово ниво чрез създаване на законово основание, по аналогия с модела на здравните медиатори. Също и позицията „пациентски навигатор“ да бъде въведена като

нова делегирана от държавата дейност във функция „Здравеопазване“, финансирана по стандарт, приет с решение на Министерския съвет.

В становището ИСС подчертава, че пациентската навигация не следва да се разглежда като допълнителна услуга, а като структурен механизъм, който осигурява непрекъснатост, координация и предвидимост на грижата за хората с онкологични заболявания.

Необходимостта от подобен модел е особено актуална за България. По данни на Евростат страната остава сред държавите в Европейския съюз с най-ниска очаквана продължителност на живота, а е и сред малкото страни, в които смъртността от онкологични заболявания продължава да нараства през последното десетилетие. В същото време България все още не разполага с устойчиви популационни скринингови програми за рак на гърдата, рак на маточната шийка и колоректален карцином, а пациентите срещат редица административни, финансови и регионални бариери при достъпа до диагностика и лечение. Документът проследява и анализира опит по темата на шест различни като подход държави в Европа.

Европейският опит показва, че моделите за пациентска навигация значително подобряват координацията между различните звена на здравната система, намаляват риска от забавяне на лечението и ограничават отпадането на пациенти от системата. Именно затова ИСС определя пациентската навигация като необходим структурен инструмент, а не като допълнителна социална услуга.

В становището се подчертава още, че предложеният модел не изисква радикална реформа на здравната система, а представлява практически механизъм за по-добра организация на вече съществуващите процеси и ресурси. Целта е пациентът да не бъде оставен сам да координира сложната система от институции, лечебни заведения и административни процедури, а да получава организирана подкрепа през целия път – от съмнението за диагноза до лечението, проследяването и социалната подкрепа.

**България използва едва 6,5% от потенциала си за напояване,
трябват мерки, за да има земеделие**

**В приетия на същата пленарна сесия анализ „Водната сигурност в
земеделието – стратегически приоритет в условията на климатични**

промени“ ИСС определя водната сигурност като национален приоритет, от който зависят продоволствената сигурност, развитието на селските райони, заетостта и конкурентоспособността на българската икономика.

ИСС подчертава, че напоителната инфраструктура, изградена преди десетилетия и губеща 70 – 80% от водата по откритите канали, се намира в критично състояние, и препоръчва приемането на национална програма за нейната приоритизирана реконструкция и модернизация. Съществува драстичен разрыв между изграден капацитет и реално използване: при около 5,4 млн. дка площи, годни за напояване, реално се напояват едва около 6,5% от тях, т.е. над 93% от поливния потенциал остава неактивиран. Това налага спешни и координирани действия за модернизация на инфраструктурата и подобряване на управлението на водните ресурси.

ИСС препоръчва разработването на Национална стратегия за напояване 2028 – 2038 г. с ясна пътна карта и гарантирано многогодишно финансиране, по подобие на последователната държавна политика на Румъния. Сред препоръките са и реформи в управлението на „Напоителни системи“ ЕАД и в Закона за водите с цел намаляване на административната тежест, по-ефективен контрол и по-бърз достъп на земеделските производители до водни ресурси. Становището препоръчва още въвеждането на единно управление на водите, цифровизация на процедурите, изграждане на национална информационна система и мониторинг в реално време, както и насърчаване на водоспестяващи технологии и повторното използване на пречистени отпадъчни води за напояване.

Съветът поставя акцент и върху необходимостта България да използва по-ефективно собствените си водни ресурси, включително потенциала на р. Дунав и южните реки, да запази и възстанови мрежата от малки язовири и да не поема дългосрочни ангажименти за предоставяне на гарантирани водни количества от трансгранични реки към съседни държави.

Адаптирането на земеделието към климатичните промени изисква последователна държавна политика, координирани инвестиции и устойчиво управление на водните ресурси, така че България да гарантира дългосрочната си продоволствена сигурност и устойчивото развитие на земеделския сектор.

Спадът в индустрията изисква спешни действия:

ИСС с препоръки за реиндустриализация на България

Икономическият и социален съвет (ИСС) прие становището „Реиндустриализация на България – предизвикателства и възможности“, в което очертава основните предизвикателства пред българската индустрия и предлага мерки за възстановяване на нейната конкурентоспособност и устойчиво развитие.

В документа ИСС изразява загриженост от продължаващия спад в промишленото производство и подчертава, че този процес се развива на фона на забавения икономически растеж в Европейския съюз и засилващата се глобална конкуренция.

Съветът акцентира върху необходимостта България да премине към модел на икономика с по-висока добавена стойност чрез развитие на преработващата промишленост, кръговата икономика и производството на крайни продукти - това изисква последователна държавна политика с дългосрочен хоризонт, подкрепена от стабилна енергийна стратегия.

Успешната реиндустриализация на България е стратегическа предпоставка за повишаване на икономическия растеж, конкурентоспособността, заетостта и благосъстоянието на страната и следва да бъде съпътствана от целенасочени усилия за утвърждаване на националния имидж на България. Това включва популяризиране на българската продукция под марката „Made in Bulgaria“, което ще подпомогне интегрирането на българските предприятия в международните вериги на стойността.

ИСС отбелязва, че процесите на декарбонизация и зеления преход трябва да се превърнат в реален фактор за повишаване на конкурентоспособността на индустрията, като същевременно се ограничат административните и финансовите тежести за бизнеса. Сред препоръките са още насърчаването на инвестиции в модернизацията на производството и стратегическата инфраструктура, както и реализирането на пилотни проекти в различни региони на страната. Те трябва да подпомогнат развитието на образованието, науката, транспорта, здравеопазването и обществените услуги и да послужат като основа за бъдеща национална стратегия.

Становището поставя акцент и върху развитието на кръговата икономика чрез стимули за преработка на отпадъци и използване на местни суровини, инвестиции във водна ефективност и устойчиво управление на водните

ресурси, както и върху ключовата роля на отбранителната индустрия като двигател за технологична модернизация и развитие на свързаните индустриални сектори.